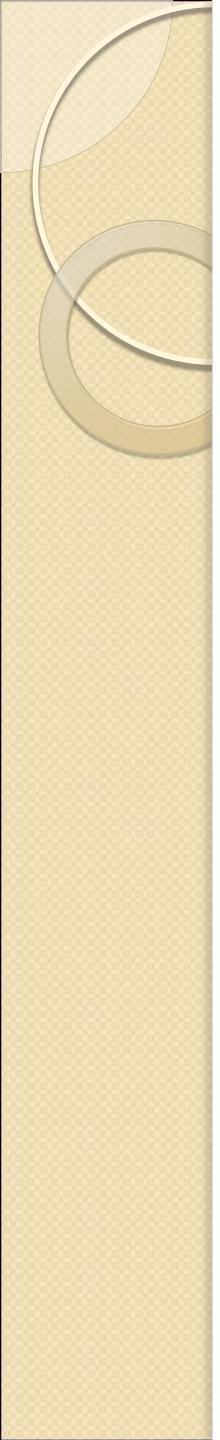

Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (Ε.Π.Ε.) – Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. Βόλου

Φωτεινή Γρηγορίου
fgrigoriou@uth.gr

**Ε.Ε.Ε.Κ. Βόλου
Δεκέμβριος 2016**

Από την Άτυπη Εκπαιδευτική Αξιολόγηση στο... Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (Ε.Π.Ε.)

Τι είναι το Ε.Π.Ε.

- Γραπτό σχέδιο δράσης για το μαθητή
- Βοηθά όλους τους εμπλεκόμενους να παρακολουθήσουν την πρόοδο του μαθητή
- Αναπτύσσεται, εφαρμόζεται και παρακολουθείται από το προσωπικό του σχολείου.

Το Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει το **πρόγραμμα δραστηριοτήτων** του μαθητή, καθώς και το εκπαιδευτικό **περιβάλλον**, μέσα και έξω από τη σχολική τάξη και παρέχεται η δυνατότητα εφαρμογής του με τον καλύτερο και συστηματικότερο τρόπο (Γενά, 2002· 1996)

Σκοποί & στόχοι του Ε.Π.Ε.

Ο σκοπός αποτελεί την γενική επιδίωξη – γενική κατεύθυνση

Οι στόχοι είναι απαραίτητοι γιατί:

- Βοηθούν στον αποτελεσματικό σχεδιασμό των **διδακτικών ενεργειών**
- Διευκολύνουν την **αξιολόγηση – σύγκριση στόχου αποτελέσματος**
- Βοηθούν στον συντονισμό των προσπαθειών – οργάνωση δραστηριοτήτων για την επίτευξη **διδακτικών στόχων**

Το Ε.Π.Ε. αποτελείται από...

- Μακροπρόθεσμους στόχους (ετήσιους στόχους)
- Βραχυπρόθεσμους στόχους

Κάθε μακροπρόθεσμος στόχος έχει νόημα όταν περιλαμβάνει τουλάχιστον
4 βραχυπρόθεσμους στόχους

Μακροπρόθεσμοι στόχοι

- να προκαλούν το ενδιαφέρον του μαθητή, να είναι **επιτεύξιμοι** και **προσαρμοσμένοι** στο μαθησιακό του προφίλ
- να **εστιάζουν** στο τι θα μάθει ο μαθητής κι όχι στο τι θα διδαχθεί
- Να μπορούν να «**σπάσουν**» σε μικρότερους (βραχυπρόθεσμους – διδακτικούς στόχους)

Βραχυπρόθεσμοι στόχοι

Ουσιαστικά αποτελούν τους διδακτικούς στόχους

- Μετρήσιμοι
- Ρεαλιστικοί
- Διαδοχικοί
- Ευέλικτοι
- Ικανοποιούν ατομικές – κοινωνικές – γνωστικές ανάγκες του μαθητή

**Το Ε.Π.Ε θα πρέπει να είναι ευέλικτο και
να μπορεί να ρυθμίζεται και να
τροποποιείται όποτε κρίνεται χρήσιμο
ή/και απαραίτητο**

Οφέλη μαθητή

- Εστιάζει στις διαφορετικές ανάγκες που προέρχονται από την αναπτηρία του ή/και ε.ε.α.
- Οργανώνονται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σύμφωνα με τις ανάγκες του
- Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός και η πρόοδος του παρακολουθούνται και αξιολογούνται

Οφέλη οικογένειας

- Καθιερώνεται αποτελεσματική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ γονέων και σχολείου
- Οι γονείς έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν για τα εκπαιδευτικά δικαιώματα των παιδιών τους
- Οι γονείς μαθαίνουν για τα καθήκοντα και τις ευθύνες τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους

Οφέλη εκπαιδευτικού

- Βλέπει καθαρά τις ικανότητες αλλά και τις ανάγκες του μαθητή
- Αναπτύσσει διεπιστημονικές δεξιότητες στην εργασία του
- Παρέχεται αποτελεσματική διαχείριση της εκπαιδευτικής και αξιολογητικής διαδικασίας
- Λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για τον σχεδιασμό της μετάβασης του μαθητή

ΠΑΡΕΧΕΙ προγραμματισμό – σχεδιασμό!!!

Επίπονη δραστηριότητα

αλλά ταυτόχρονα

Παιδαγωγική πρόκληση

ΑΠΟΤΕΛΕΙ: διαδικασία αλλά και προϊόν

Διαδικασία

➤ Ανίχνευση:

- ↳ **Συνέντευξη** με την οικογένεια του μαθητή και με τον ίδιο τον μαθητή.
- ↳ **Προσδιορισμός** αναγκών οικογένειας - μαθητή
- ↳ **Διεπιστημονική συνεργασία** και συνεργασία με άλλα πρόσωπα και φορείς που σχετίζονται με τον μαθητή για συλλογή πληροφοριών
- ↳ **Άτυπη εκπαιδευτική αξιολόγηση**

- **Καθορισμός διδακτικών στόχων**
- **Επιλογή διδακτικών μεθόδων και υποστηρικτικών μέσων**
- **Καθορισμός κριτηρίων επιτυχίας**
- **Παροχή συνεχούς υποστήριξης και αξιολόγησης**

Προϊόν

- Δέσμευση σχολείου και των εμπλεκόμενων με τον μαθητή
- Οργάνωση διδακτικού πλαισίου
- Μαθησιακές ανάγκες μαθητή

Ένας πολύ καλός οδηγός διδασκαλίας

Βήμα... βήμα...

1. Προσδιορισμός των αναγκών του μαθητή

- Προσδιορίζεται η **διαφορά** μεταξύ των συμπεριφορών σύμφωνα με την ηλικία του μαθητή (**νόρμα**) και των συμπεριφορών που στην **πραγματικότητα** παρουσιάζει ο μαθητής
- Μετατροπή αναγκών σε **λίστα ελέγχου**
- Οι στόχοι πρέπει να είναι γραμμένοι με **ρήματα** που δηλώνουν **ενέργειες**, θα πρέπει να είναι εμφανείς και ποσοτικοί.

2. Περίληψη των επιδόσεων

- Αναφέρονται τα δυνατά σημεία του μαθητή σε κάθε τομέα και στη συνέχεια αναφέρονται τα κενά και οι ελλείψεις
- Συνθέτουν το προφίλ του μαθητή

Προφίλ μαθητή

- Ο..... είναι ..... ετών και σύμφωνα με την γνωμάτευση του ..... εμφανίζει.....
- Είναι .....(χαρακτηριστικά στοιχεία του χαρακτήρα αναφέροντας πρώτα τα θετικά)
- **Συναισθήματα**
- **Επικοινωνία**
- **Κινητικά στοιχεία**
- **Αυτοεξυπηρέτηση**
- **Γλώσσα**
- **Μαθηματικά**

Η ... είναι ... ετών και σύμφωνα με τη διάγνωση του ..... εμφανίζει σοβαρή νοητική υστέρηση (ΔΝ ...) με σοβαρές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της ανάπτυξης. Είναι ήσυχη και μοναχική, δεν επιζητά την κοινωνική επαφή κλεισμένη στον εαυτό της και στην στερεοτυπική της συμπεριφορά, μιλά ακατάπαυστα και ακατάληπτα. Στα μαθήματά έρχεται με συνέπεια. Μερικές φορές παρουσιάζει ένταση και ευερεθιστικότητα. Χρειάζεται παρακίνηση για να εκτελέσει τις εργασίες της αλλά κάποιες στιγμές αντιδρά με θυμό η κλάμα ιδιαίτερα σε εργασίες που δεν της αρέσει να κάνει. Φαίνεται να της αρέσουν ασκήσεις με παιγνιώδη χαρακτήρα και κοριτσίστικα αντικείμενα με φανταχτερά χρώματα. Οι κινητικές της ικανότητες είναι λειτουργικές. Αυτοεξυπηρετείται πλήρως στο χώρο του σχολείου. Δεν διαβάζει, αναγνωρίζει σχήματα, τους αριθμούς 0 έως 2 και τους γράφει. Αναγνωρίζει τα χρήματα αλλά δεν τα διαχειρίζεται.

3. Ανάπτυξη μακροπρόθεσμου στόχου

- Ο μακροπρόθεσμος στόχος αναπτύσσεται σύμφωνα με τις ανάγκες του μαθητή.
- Δείχνει την επιτυχία που αναμένεται από το μαθητή εντός ενός έτους.
- Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η επίτευξη πολλών στόχων μπορεί να πάρουν περισσότερο από ένα χρόνο.
- Το ΕΠΕ θα πρέπει να θεωρείται ως ένα σχέδιο που έχει ως στόχο ο μαθητής να αποκτήσει όλες τις δεξιότητες μέσα σε ένα χρόνο.
- Ο μακροπρόθεσμος στόχος μπορεί να προσδιοριστεί σύμφωνα με τους τομείς ανάπτυξης που χρειάζεται ο μαθητής.

4. Βραχυπρόθεσμοι στόχοι

- Είναι τα **μετρήσιμα** ενδιάμεσα βήματα μεταξύ των τρεχόντων επιπέδων επίδοσης του μαθητή και του μακροπρόθεσμου στόχου
- Διαμορφώνονται με τη **λογική διαίρεση** των ετήσιων στόχων στα κύρια μέρη τους
- **Τουλάχιστον τέσσερις βραχυπρόθεσμοι στόχοι** για κάθε μακροπρόθεσμο στόχο

**Για την υλοποίηση του μακροπρόθεσμου
στόχου χρειάζεται ένα τρίμηνο – έτος ή και
έτη ενώ για έναν βραχυπρόθεσμο στόχο
ενδεχομένως να απαιτούνται λίγες
εβδομάδες ή μήνες**

**Προσοχή στη λογική ακολουθία των
στόχων**

5. Προσδιορισμός των ημερομηνιών έναρξης – λήξης του ΕΠΕ και των εμπλεκόμενων προσώπων

- Προσδιορίζονται ώστε να γνωρίζουν οι γονείς αλλά και όλοι οι εμπλεκόμενοι
- Αποτελεί οργανωμένη – συλλογική διεπιστημονική συνεργασία
- Η ανάπτυξη ενός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος στη διαδικασία ανάπτυξης του ΕΠΕ είναι σημαντική για την έγκαιρη υλοποίησης των στόχων, τον σχεδιασμό και επανασχεδιασμό...

6. Προσδιορισμός των υπηρεσιών υποστήριξης και εξωδιδακτικών προγραμμάτων

- Απαραίτητα περιλαμβάνονται οι υπηρεσίες υποστήριξης που παρέχονται στο μαθητή (εργοθεραπεία – φυσιοθεραπεία – ομάδες – ψυχολογική υποστήριξη – προγράμματα - λογοθεραπεία...)
- Θεμιτό είναι να αναφέρονται τυχόν υπηρεσίες υποστήριξης που λαμβάνει ο μαθητής και εκτός σχολικού πλαισίου
- Περιλαμβάνονται τα προγράμματα που συμμετέχει ο μαθητής

Γ. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΕΞΩΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	φορές/εβδομάδα	ώρες	τοποθεσία	από	έως
ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	1	1	ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	1\11\2015	10\6\2016
ΨΥΧΟΠΑΙ ΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	1	1	ΑΙΘΟΥΣΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	1\11\2015	10\6\2016
ΕΞΩΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	φορές/εβδομάδα	ώρες	τοποθεσία	από	έως
ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ	1	3	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ	8/01/2016	10\6\2016
ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ	1	1		15/12/2015	10\6\2016
ΤΡΕΦΟΜΑΙ ΣΩΣΤΑ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΗΝ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗ	1	1		15/12/2015	10\6\2016

7. Προσδιορισμός υλικών

- Καθορισμός των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν στην εκπαίδευση του μαθητή
- Επιλογή κατάλληλων υλικών που θα επιτρέψουν την επίτευξη των αναμενόμενων στόχων

8. Περιβαλλοντικές Ρυθμίσεις:

- Ο τύπος μάθησης του κάθε μαθητή είναι διαφορετικός

Εξαρτάται :

- από την αναπηρία
- από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθητή
- από την ιδιοσυγκρασία του μαθητή
- από επιμέρους λεπτομέρειες που γίνονται αντιληπτές μέσω συστηματικής παρατήρησης

9. Καθορισμός των κατάλληλων μεθόδων - τεχνικών διδασκαλίας

Εκτός από τον χώρο, τη διάρκεια, τα υλικά και τις διδακτικές ενέργειες (δραστηριότητες) που αφορούν στην εκπαιδευτική διαδικασία...

**Σημαντικό είναι να προσδιοριστούν εκ
των προτέρων οι μέθοδοι και οι
τεχνικές διδασκαλίας**

10. Μέθοδοι και τεχνικές διδασκαλίας

- Βιωματική μάθηση
- Χρήση πρότερης γνώσης και εμπειρίας
- Επίδειξη
- Παρατήρηση
- Μοντελοποίηση
- Επίλυση προβλημάτων
- Ερώτηση-απάντηση
- Συζήτηση
- Ομαδικές εργασίες ...

**Τα πράγματα που μαθαίνει καλύτερα είναι αυτά
που ο μαθητής κάνει ή/και βιώνει**

Ετήσιοι στόχοι ανά ακαδημαϊκό αντικείμενο

- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ.pdf
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.pdf
- ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.pdf
- ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ.pdf

11. Συγκατάθεση γονέα/κηδεμόνα/ συνεργασία

- Απαραίτητη & συνεχής εμπλοκή γονέων
- Έκθεση μεθόδων χωρίς κριτική – απόκτηση εμπιστοσύνης
- Κατανόηση δυσκολιών – αναγνώριση προσπαθειών ΑΛΛΑ σαφής – σταθερός – αυστηρός (!)
- Επεξήγηση μακροπρόθεσμων – βραχυπρόθεσμων στόχων
- Θετικές πλευρές του μαθητή τονίζονται και ενισχύονται
- Μέθοδοι αξιολόγησης – τρόποι επιβράβευσης

Ε. ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗ ΓΟΝΕΩΝ/ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ

**Διάβασα το παραπάνω Ε.Π.Ε. του/της .....
και δηλώνω ανεπιφύλακτα ότι αποδέχομαι την
εφαρμογή του.**

Η υλοποίηση του Ε.Π.Ε. διαρκεί το χρονικό διάστημα

.....

Η/Ο δηλούσα/ών

Ημερομηνία

12. Αξιολόγηση του Ε.Π.Ε.

- Σημαντική για την επιτυχή υλοποίηση του ΕΠΕ
- Τα αποτελέσματά της αξιολόγησης χρήσιμα για την **προετοιμασία και την υλοποίηση του νέου ΕΠΕ** στο μέλλον
- Δίνει **πληροφορίες** για το αν τα οφέλη στα οποία στοχεύει το ΕΠΕ έχουν επιτευχθεί ή όχι, αν είναι κατάλληλα για το παιδί, και ποια μπορεί να είναι τα μελλοντικά οφέλη
- Το **πρόσωπο** που είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή του ΕΠΕ του μαθητή είναι επίσης **υπεύθυνο** για τη συνεχή αξιολόγηση της πορείας του μαθητή στο προτεινόμενο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- **Επιμέρους εκθέσεις** που δείχνουν την ατομική πρόοδο του μαθητή μετά από τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις (διαμορφωτική αξιολόγηση)

Στρατηγικές για μεγιστοποίηση αποτελεσμάτων

- Σχεδιασμός πάνω στην προϋπάρχουσα γνώση
- Εμπειρίες και παραδείγματα καθημερινής ζωής
- Πρακτική εφαρμογή
- Συσχετισμός νέων εννοιών με άλλα μαθήματα (διεπιστημονική προσέγγιση)

Ε.Π.Ε - Ε.Ε.Ε.Ε.Κ Βόλου

Περιλαμβάνουν:

- A) στοιχεία μαθητή B) προφίλ Γ) υπηρεσίες & εξωδιδακτικά προγράμματα
- Δ) Ετήσιους -βραχυπρόθεσμους στόχους ανά ακαδημαϊκό πεδίο
- Ε) Συγκατάθεση γονέα / κηδεμόνα

Περιγραφική αξιολόγηση κωδικοποιημένη στους
βραχυπρόθεσμους στόχους με κλίμακα:

1= μη κατακτημένο

2-3-4=αναδυόμενο

5= κατακτημένο

Ε.Ε.Ε.Κ. Βόλου 2016-2017

[**ΕΠΕ 2016-2017.pdf**](#)

Διεπιστημονική ομάδα- διεπιστημονική συνεργασία

- Η εκπαίδευση του μαθητή είναι υπόθεση όλων
- Σημαντικός ο ρόλος του υπεύθυνου τμήματος
- Συντονισμένες επαγγελματικές προσπάθειες με γνώμονα τον μαθητή και τις ανάγκες της οικογένειας
- Αξιολογεί – καταρτίζει – εφαρμόζει – επαναξιολογεί
- Λειτουργεί με τις αρχές της ομάδας – συνεργατικές πρακτικές
- Κοινή αντιμετώπιση προς όφελος του μαθητή
- Στόχος η κοινή γλώσσα... κοινή και σταθερή προσέγγιση και αντιμετώπιση